

Klostergård giver naturen frit spil

Vi skal to år tilbage i tiden. Heidi Buur Holbeck og Jesper Fog-Petersen kigger efter et sted at flytte sammen og udleve deres fælles drømme. Heidi er biolog, mens Jesper er jordbrugsteknolog. Begge har de desuden en uddannelse som landmænd fra deres pure ungdom.

Måske derfor falder parret over en landejendom, der ligger langs Gudenåen og har små 27 ha jord. Det bemærkelsesværdige ved ejendommen er, at den rummer utrolig meget forskellig natur. Mod øst støder grunden op til Gudenåen. Den skifter fra at være rigkær og vådeng til overdrev og har både søer, en højmose og en gammel flodskrant fra da isen trak sig tilbage. Kommer man op på plateauerne, er der skov og krat. Ved købet var der desuden en gammel plantage og knap 9 ha landbrugsjord, som Jesper betegner som ringe marginaljord.

- Da vi overtog gården, var vi i tvivl om, hvad vi skulle bruge jorden til. En mulighed var at leje den ud til landbrugsjord, men det nåede vi heldigvis at tænke over henover vinteren. Vi interesserer os begge meget for naturen og vil gerne medvirke til en positiv naturudvikling. Derfor blev vi enige om, at fordi jorden ligger så naturrigt, som den gør, med Natura 2000-udpegninger på to sider, så ville vi hellere give jorden tilbage til naturen. Projekt Klostergård Natur går først og fremmest ud på at inspirere til udvikling af naturen med fokus på at fremme biodiversiteten. Vi har ikke som mål at tjene penge, men vil gerne være til inspiration for andre, da naturen i Danmark er under et ekstremt pres, mangler plads og initiativer til gavn for biodiversiteten. Efter, at parret tog den beslutning, har projektet udviklet sig. Heidi har indtil for nylig været ansat som naturchef i Seges Innovation. Fra 1. september starter hun sit eget naturrådgivningsfirma med ejendommen som base og eksempel for hendes rådgivning. Inden for en femårig periode håber parret, at stedet også kan løfte et halvtidsjob til Jesper. Han er pt. ansat på Innovationscentret for Økologisk Landbrug. Tidligere har han selv haft økologisk landbrug og har bl.a. også været økologikonsulent i den lokale rådgivningstjeneste.

Succession baglæns

Beslutningen om at udlægge jorden til naturudvikling har krævet en succession baglæns. Væk er plantagen og de 9 ha ringe landbrugsjord - begge dele er nu lagt ud til ny natur. For at holde vegetationen lys, åben og varm, har parret importeret heste, som afgræsser arealerne året rundt, mens geder af gammel dansk landrace holder træer og buske nede. Hestene

Hvad sker der, når et 27 ha næringsfattigt og ekstremt varieret jordområde gives tilbage til naturen? Det er et eksperiment, som parret Heidi Buur Holbeck og Jesper Fog-Petersen for to år siden satte sig for at undersøge på deres ejendom, der grænser tæt op til Gudenåen og rummer et stort potentiale for naturudvikling. Resultaterne taler for sig selv. Artsvariationen inden for både insekter og planter er vokset i overraskende grad.

er af racen Gotlandsruss, som er en nøjsom, lavstammet race, der faktisk er blandt verdens ældste. På sigt er planen at avle på hestene, så de kan bruges til naturgenopretningsprojekter andre steder i Danmark.

- Fra at have været monokultur lader vi nu arealerne udvikle sig selv. Fordi jorden er ekstremt sandet og nu har fået fred fra dyrkning, er vilde urter, som normalt ses på overdrev, allerede begyndt at pible frem. På den tidligere rugmark ses allerede nu fx arter som bakkenellike, blåhat, harekløver, blåmunke, perikon og kongepind. Det er arter, som normalt først indvandrer flere år efter, at dyrkningen er ophørt. Vi håber, at der om 5-10 år vil være en spændende blanding af åbne arealer og krat, så der er skabt en god variation på arealerne med masser af levesteder til de sjældne arter, der findes i området. Den danske natur mangler nemlig variationen. Til gengæld er der et stort potentiale for næringsfattig jord i naturen. Vi har nok taget for mange jorde ud, da vi blev et effektivt landbrugsland, konkluderer Jesper Fog-Petersen.

Kommunen jubler

Kommunen er ret begejstret for, at nogen frivilligt hjælper naturen og biodiversiteten så godt på vej, fortæller Jesper. Parret øjner en voksende trend, hvor folk køber gårde og lægger jordstykker, der tidligere var landbrugsjord, ud til vild natur.

- Hvis potentialet er der og naturen har været der, og det, der grænser op til jorden, har høj værdi, viser vores første erfaringer, at kommer man rigtigt fra start, tager det ikke lang tid at genoprette naturen. Hos os er udviklingen gået overraskende stærkt. For at følge udviklingen går Heidi eksempelvis ud og tæller sommerfugle i faste systemer over sommeren og på bestemte ruter. I år har vi 28 arter ud af de ca. 60/70 sommerfugle, der findes i Danmark, og hvoraf nogle arter er næsten uddøde. Vi prøver at gå videnskabeligt til værks og har pt. også en studerende fra Aarhus Universitet, som hjælper med at registrere

effekten af græsningen og udviklingen af de vilde planter på den tidligere rugmark. Der har allerede været stor interesse blandt områdets kommunale biologer og en lang række andre naturinteresserede for at se de første resultater af at give dyrkningsjord og plantage tilbage til naturen.

Heidi og Jesper har henover vinteren sikret, at Klostergård Natur også i fremtiden vil være forbeholdt naturen. Halvdelen af parrets matrikel mod Gudenåen er nu tinglyst som varig natur - Vi kan positivt sige, at vi hermed har sikret naturen på lang sigt. Tinglysningen betyder, at jorden aldrig må dyrkes igen, så det er også et signal om, at denne type jord bør fastholdes til udvikling af naturen.

Inspiration, information og rådgivning

Planen er, at en af gårdens gamle længer snart skal indrettes til besøgsrum. Her kan landbrugsrådgivere, kommuner, forskere, landmænd og andre naturinteresserede få information og en guidet tur i området og forhåbentlig blive inspireret af den udvikling, naturen har undergået. Gerne kombineret med rådgivning til projekter inden for naturgenopretning.

- Heidi er sindssygt dygtig inden for biologien, og jeg kan bruge min uddannelse som jordbrugsteknolog inden for drift, men også til at håndtere sagsbehandling og beregne, hvordan økonomien kan hænge sammen. Der findes mange tilskudsordninger, men mange af dem passer slet ikke sammen. Tilskud og landbrugsordninger er ikke tænkt til sådan nogle som os, der har fokus på naturudviklingen. Det gør det svært at opfylde betingelserne for tilskud, når hovedfokus er på at sikre biodiversiteten bedst mulig, men glæden ved at finde endnu en ny plante eller sommerfugl opvejer alt bøvlet med regler og tilskud, afrunder Jesper Fog-Petersen.

JID arrangerer i foråret et medlemsbesøg på Klostergård Natur. Læs mere i næste blad.